

38. Wolkrův Prostějov

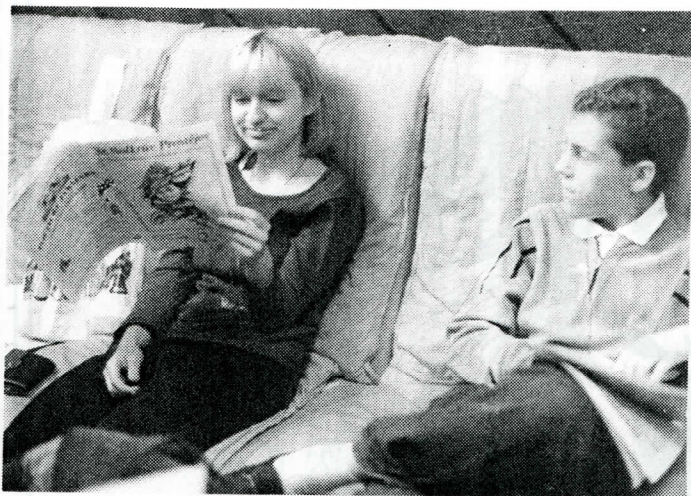

ZPRÁVODAJNÍK
FESTIVALU POEZIE

3.

21. - 24. ČERVNA
ROKU 1995

Za zkoušku to určitě stálo

Abych se vám upřímně přiznal, na WP bych sám od sebe asi nikdy nešel. A i když jsem byl požádán o pomoc při psaní Zprávodajníku WP, rozmýšlel jsem se, protože jsem student reálného gymnázia a o poezii mám jen velmi povrchní znalosti.

Ovšem byl jsem velice překvapen. Neviděl jsem ani neslyšel všechna vystoupení, ale to, čeho jsem byl divákem, na mne udělalo velice dobrý dojem. Některá představení pro mně, věci příliš neznalého diváka, byly nepochopitelné, ale s tím jsem počítal. Spíše mne překvapilo zjištění, že na WP se nerecitují a nehrají jen "klády", ale třeba i Žáček, Poláček, Smoljak a další.

Je těžké, abych hodnotil či srovnával letošní WP s ostatními, když jsem zde byl poprvé, ale sám za sebe mohu říci, že příští rok přijdu zas. Doufám, že se mi podaří přesvědčit i jiné "nepřátele" poezie, a že se zde za rok sejde více mladých lidí, kteří budou chtít pozvednout svou kulturní úroveň o stupínek výš.

-tir-

DISKUSNÍ (?) VEČER ŽÁČKOVY PTÁKOVINY

Obvyklé schéma diskusního večera, t.j. porota zhodnotí, do debaty vstoupí herci a posléze diváci, doznala ve čtvrték změny. Prakticky ihned po prvním pokusu vyjádřit stanovisko z úst Miloše Maršálka, a po konstatování, že celá porota se shoduje v tom, že toto představení se dotklo jejich osobního vkusu, nastalo šturmování z řad herců Divadla poezie Mladá Boleslav. Byli jsme svědky toho, jak oni pochopili a upravili text Ptákovin. Bohužel však došlo spíše k tomu, že se jaksi obrátily role hodnotitelů a hodnocených. Následovala asi hodinová verbální a názorová přestřelka. Postupně se zapojovali všichni, i porotci z recitačních soutěží jednotlivců. Byly vznášeny domněnky, že jde jak o ideologický problém, tak o problém politický či feministický atd. . . .

V celém tom mumraji, který chtěj nechtěj připomínal spíše "hašteření na ptačím sněmu" v Ptákovinách, zanikl cíl, ke kterému se porota snažila po celou dobu poctivě dostat; že sice nejde "o jejich šálek čaje"; a že tento soubor by měl na víc vzhledem ke kvalitě hereckých i muzikantských výkonů a práce s kostýmy a zkušenostem vůbec

Nabízená ruka porotců zůstala ovšem trčet ve vzduchu. Je sice zajímavé, že po dlouhé době na WP došlo k takovému vyhocení názorů, na druhé straně je však škoda, že se nenašel prostor pro společnou řeč. Ta by měla být živnou půdou, z které by se daly čerpat podněty a inspirace pro vzrůst úrovně amatérských scén.

*Za Amatérské poetické divadlo Rožnov pod Radhoštěm
Jarka Halamíčková, T. Pojeta a T. Dostál*

SEMINÁŘE? DISKUSE?

Rozborové semináře a diskuse jsou léta neodmyslitelnou součástí většiny přehlídek a festivalů. Jsou však jejich součástí skutečně neodmyslitelnou? Při mnohdy vzrušených polemikách poroty se soubory mne nejednou zarazila malá schopnost konstruktivní komunikace obou stran. Říkám-li obou stran, vycházím ze zjištění, že porota a soubory skutečně většinou stojí proti sobě. Kritizovaný soubor se zpravidla, zcela pochopitelně, stáhne do kouta. Příval fundovaných a jistě dobře míněných soudů porotců bývá nezřídka nad síly těch, kterým je určen. Otevřený či alespoň doutnající antagonismus živě slovními přestřelkami s municí často vytrženou z kontextu limitují smysluplnost takového dialogu. Výjimky potvrzují pravidlo. Co kdyby namísto těchto emocionálně postižených diskusí existovala možnost přímé spolupráce porotců se soubory, a to v nejbližších týdnech či měsících po přehlídce? Možná by se takový projekt "separátních tvůrčích dílen" osvědčil.

Jan Horák

Poznámka: Výše uvedené neplatí pro sólisty. Jak v pátek uvedla Hana Kofránková, pro recitátory je možná seminář důležitější, než samotné soutěžní vystoupení.

ZUŠ Na Střezině HRADEC KRÁLOVÉ

Napadlo hodně sněhu

Neznám na letošním WP jinou inscenaci, ke které by mělo publikum jedinou výtku: mělo to být delší. Jenomže právě v tom je velký um i triumf party z Hradce Králové. Dokázali nezneužít základní nápad, dovedli v nejlepším přestat. Radost z hraní se přelévala ze scény do hlediště, pět hochů a klavírista dokázali malý zážrak: všichni, jak jsme tam seděli, bez ohledu na náladu, individuální zkušenost či literární záliby jsme se náhle cítili sjednoceni, všichni jsme se na chvíli ocitli v časech dětství, kdy napadlo hodně sněhu. Jaký div, že jsme si přáli, aby trvala déle ...

-jsu-

Hezky se mi dívalo na "Obrázky z Bylo nás pět". Nadhledem, laskavostí i hravostí mi připomněly skvělé Smyczkovo televizní zpracování. Škoda jen, že těch obrázků nebylo trochu víc.

-jah-

Představení královéhradecké ZUŠ patřilo k těm zdařilejším. K vtipnému duchu Poláčekových textů, přidali protagonisté i kvalitní pohyby a mimiku. Je sice pravdou, že přednes mohl být lépe zesynchronizován, ale konečný dojem byl celkem dobrý. O tom svědčí nejen to, že se na tvářích většiny porotců objevil úsměv, ale také reakce diváků, kteří tleskali při jakékoliv příležitosti. A tak se není čemu divit, že představení získalo největší počet bodů v divácké anketě.

-tol-

Královéhradecký soubor předvedl na letošním WP konečně pěkné divadlo.

Představení, myslím si, bylo pojaté velmi dobře, a proto mohlo být klidně delší (herci na to měli). Kus byl vtipný nejen díky vynikající předloze, ale velkou zásluhu na tom měli především protagonisté, klavíristu nevyjímaje. Zajímavé a jistě náročné na nastudování byly „živé ilustrace“, které diváci již v průběhu představení odměňovali potleskem. Vytknout by se snad dala jen místy špatná synchronizace dialogů, ale nikdo nejsme dokonalý.

Divákům se hra jistě velmi líbila, když ji ve své anketě dali nejvíc bodů. Doufejme, že porota bude mít stejný názor.

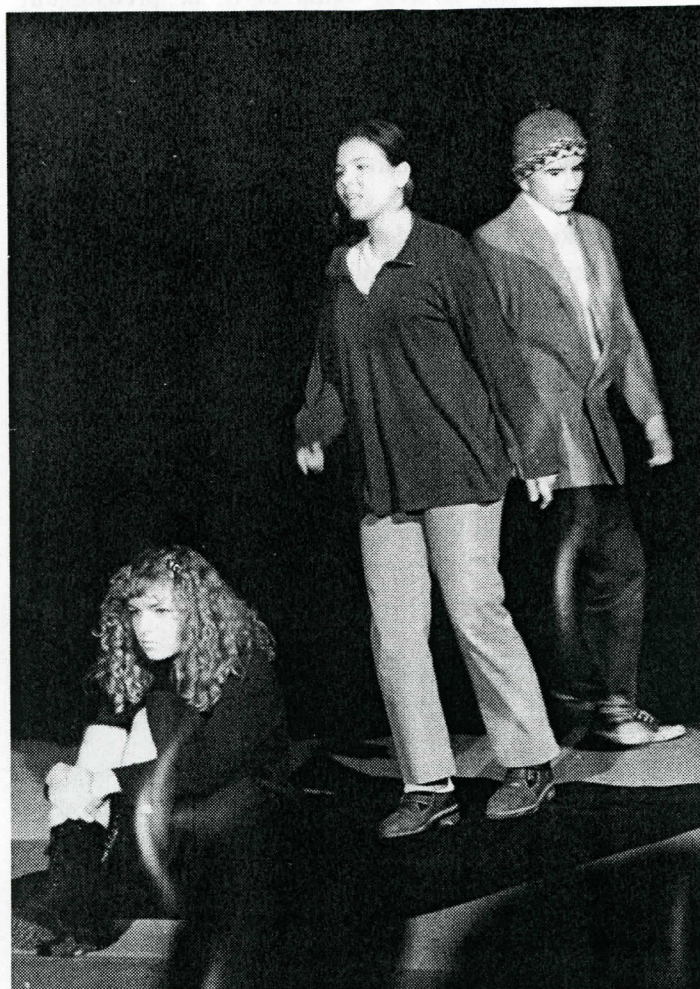
-tir-

ZUŠ UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Milan Nápravník:

Všichni tři se třesou radostí

Opravdu upřímně jsem chtěl vyhovět redakci Zpravodajníku a napsat pár řádků o tomto představení. Jsem ale bezradný a v rozpacích. Nevím, za který konec to chytit, všechno mi jaksi proklouzává mezi prsty. Zajímavá hudba, zajímavé texty, zajímaví herci, zajímavé nápady, ale všechno nějak samo o sobě, tvar v souvislostech mi ne a ne držet. Zkusím hledat pocit, ale vše je prchavé, neurčité. Snad provokace, avšak nechala mne úplně v klidu. Proč tak pravidelné střídání hudby v parvidelných slovech a nepravidelných významech? Odcházím ze sálu, táhnu to představení za nohu a nevím, co s ním.

Libor Vacek

Myslím, že se na WP letos objevily tři inscenace, které s jakousi licencí můžeme porovnávat a jejichž problémy lze shledat příbuznými. Mám na mysli báseň O. Wenzla Slepé děti, scénickou montáž Mínótaurus a pásmo z textů M. Nápravníka Všichni se třesou radostí. Studentky, které uvedly Wenzlovu báseň, skromně zůstaly u rozměru etudy, ale i ta malá ploška otevřela otázku po adekvátnosti zvolených prostředků Mínótaurus je projekt neskonale ambicióznější už v textové předloze a scénický tvar přesvědčil o nemalé zkušenosti inscenátorů. Při veškerém uznání za prokazatelnou práci v různých službách inscenace se ale znovu a naléhavěji vrátila otázka po vnitřním smyslu této práce. Z diskuse se souborem nicméně vyplynulo, že hledání tématu a jeho vnitřního smyslu u zrodu inscenace nechyběly, jen se zřejmě nezdařilo přetavit je do živé energie na jevišti.

M. Nápravník v provedení ZUŠ v Uherském Hradišti nabízel svým interpretům určitě víc, než v něm našli. Surrealistická poetika má stále poměrně čitelné kontury a tak odkazuje k lyrickým "surrealistickým rekvizitám" - baletka, řezník, spojitě nádoby a perpetuum mobile, drastický humor. Zdařilou textovou montáž je třeba pochválit. Ale - její čtení přináší větší zážitek než sledování na pódiu. Nápravník přesně míří na zvolená spojení obrazů a dost konkrétně vymezuje směr asociací, které otevírá. Inscenace jakoby tuto vlastnost dobré předlohy nevzala dostatečně na vědomí: už Čapkova Hadovka je odkaz k jinému světu jiných radostí. Kostým baletky neznamenal nic. Pěkný nápad na závěr, kdy řezník přivleče baletku po zemi, se touto nedomyšleností prakticky diskvalifikoval. Díky za kosti na provázku - pointa předchozí básně se tu názorně a přitom v adekvátní zkratce předvedla. Díky za hudbu. Ale bojím se, že to je málo. Jako by se v provedení vracela zkušenost z divadla poezie z raných 60. let. Ale poezii přece nelze inscenovat podle jakéhokoliv, byť třeba v paměti hýčkaného kopyta. Život z toho nevykřešeš a nevykřešeš.

-dat-

PTÁK POETÁK

Keramické ptáčky, které dostávají všichni účastníci WP, vyrobila paní Jitka Chmelařová. Účastníci Poetických jarmarků ji znají především jako vynikající perníkárku, která své perníčky na Poetických jarmarcích nejen prodává, ale také na přání zdobí. Keramika je její velkou zálibou. Má vlastní hrnčířský kruh a pec, ale není profesionál - prošla jen několika keramickými kurzy. Nyní se věnuje výchově mladých talentů v DDM na Vápenici. Její ptáčci, kteří se na šijích recitátorů rozletí po celé republice, zůstanou trvalou vzpomínkou na WP '95.

-tir-

ŠVAM and SPOLK ZUŠ "Žerotín" Olomouc

Tygr? Ja, aha.

Špatně se mi píše o představení, které je zatím zralé tak na školní akademii. Herci ještě nezvládli abecedu a režie se utápí v banalitách. Příkladem může být třeba hudba. Zazní několik úryvků jinak skvělých písniček, ale ty jsou využity skutečně odzbrojujícím způsobem. V textu zazní "firma byla zrušena" - ozvou se pohotově první tóny The End, kdosi řekne - "láska", a hned je tu All you need is love, včetně úvodní citace Marseillaisy . . . Uff. Byl jste toho ušetřen, pane Saroyane. Já ne.

- jah-

Mám být prý za sebe a osobní. Tedy: jsem rád, že můžu být rád - tygrům se na Moravě daří. Jinak díky za zážitek a konkrétně: prostotu, střídmost, jednoduchost a přitom bohatost - citu, osobního vkladu i společného zaujetí tématem. Věcně: byla nalezená míra konkrétnosti a obraznosti, autentičnosti a tvaru, vyprávění a hraní (i hraní si), jímavosti i zajímavosti.

Přesto, že jsem viděl olomouckého Tygra ještě v šťastnější konstelaci, (ještě oprostěnějšího a ještě vitálnějšího), znovu uznale říkám AHA. A coby někdejší Pingitzer dodávám
ELÁN, ELÁN, ELÁN.

Jan Roubal

Vladimír Justl:

„Jsem rád, že jsem tady byl“

V pátek před dvacátou hodinou jsme se na dojmy z letošní přehlídky zeptali PhDr. Vladimíra Justla, CSc.

"Jsem docela rád, že jsem do Prostějova přijel. Atmosféra festivalu je velmi radostná. Mám pocit, že děcka jsou uvolněnější, vnitřně svobodnější. Je hezké pozorovat, jak reagují při vystoupeních, jak jdou s textem, jsou pozorní a vnímaví.

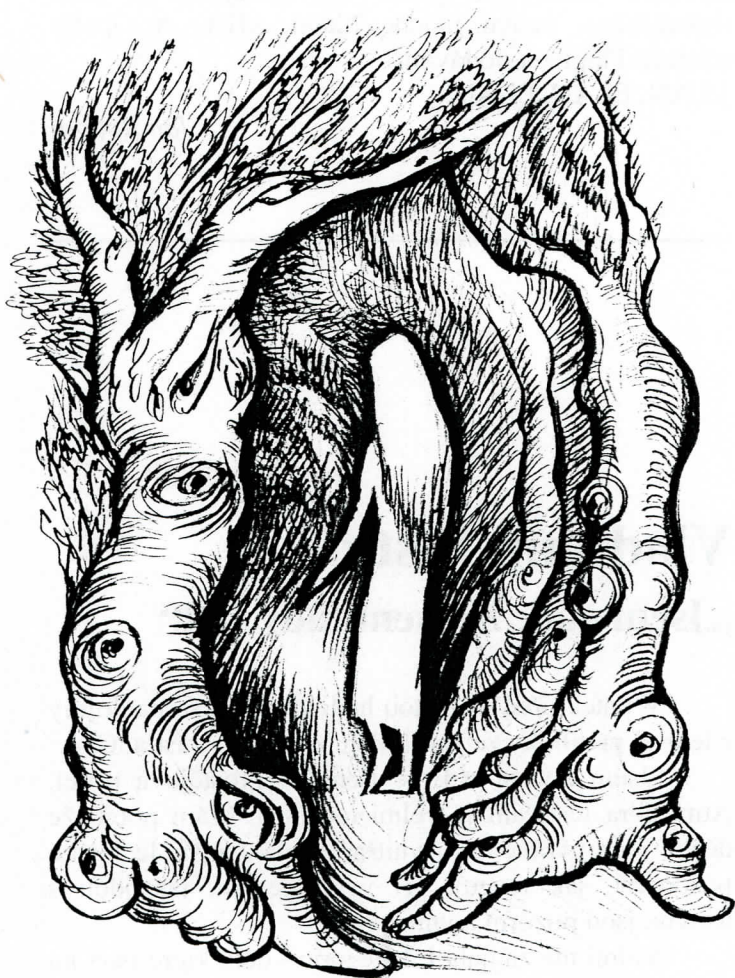
Velmi mě zaujala I. kategorie - děti, které jsou na samém počátku a teprve se rozhlíží po světě. Líbila se mi především dramaturgie. Nechci je podezírat, že jim texty vybrali nějakí metodici nebo kantoři - bylo totiž vidět, že je vnitřně cítí. Poněkud slabší byla tentokrát II. kategorie a až na dvě tři výjimky mě zklamala i III. kategorie, ve které bylo navíc pouhých sedm recitátorů z celé republiky. A to je hodně málo.

Pokud jde o kolektivní projevy, z toho, co jsem zatím viděl, mě nejvíc zaujal Hradec Králové s Poláčkem. Je sympatické, že se vůbec najde pět kluků, kteří jsou ochotní jít za něčím takovým. Podařilo se jim velice dobře vybrat text - není příliš dlouhý, je výrazný a pro Poláčka symptomatický.

Dobrá dojem jsem měl i z včerejších Ptákovin Mladé Boleslavi. Osobně bych to jen o deset minut zkrátil, přidal na tempu a zvýraznil některé postavy. Humor Ptákovin nebyl komunální, bylo v něm něco mimo čas a prostor a podařilo se vytvořit napětí mezi obecnou a aktualizovanou rovinou.

U plzeňského Krysaře došlo bohužel k zásadnímu neporozumění textu. Jestliže na závěr nenechali Jürgena najít dítě, vymazali tím i poselství naděje, které je v Dykovi obsaženo. O ostatních představeních v podstatě nemohu říct nic zásadnějšího.

-sl-

INSPIROMAT

Bedřicha Kaněry II

Pro dnešní číslo Zpravodajníku vybral Bedřich Kaněra verše z básnické sbírky Ivana Wernische Pekařova noční nůše. Zamyslete se nad citovanými verši spolu s ním a pak posuďte, zda má pravdu profesor Voborník, kterého Kaněra uvádí v závěru svého dnešního Inspiromatu.

BÁSEŇ "V ŠERU"

(Náčrt výkladu)

Báseň *V šeru* (Včerejší den, MF 1989) má i s názvem deset veršů, z nichž prvních pět je celkem srozumitelných:

V ŠERU

Okna se rozsvěcují
Řezník stahuje roletu
A v uličce
Nejisté kroky

Tyto verše vyjadřují asi toto: Je večer, stmívá se, básník kráčí ulicí. Okna se rozsvěcují, řezník stahuje roletu a básník zaslechne nejisté kroky v boční uličce.

A nyní čteme méně srozumitelnou část básně:

Včerejší ženy
Poznáváte mne?
Jsem to já?
Jsem to ještě já?
Pane?

Nejasný je hned první verš této části. Je možno chápat jej buď jako pokračování toho, co bylo řečeno posledním veršem předešlé části (a pak by kroky, které básník zaslechl, byly kroky včerejší ženy), nebo jako oslovení včerejších žen, v kterémžto případě by význam dalších veršů, to jest závěru básně, byl takový:

Básník se táže včerejších žen, zda jej poznávají, zda on, básník, je on básník, zda je to ještě on, kdo je on básník.

K tomu však jako by nepřiléhal poslední verš. Proč by básník včerejší ženu oslovoval pane? - Jsou tu dvě vysvětlení: buď je básník tak opilý, že považuje ženu za pána, nebo, což je pravděpodobnější, je včerejší žena dnes mužem.

Nabízí se však i jiné řešení. Básník zaslechne nejisté kroky včerejší ženy (možná dnešního muže) a zároveň z jakéhosi důvodu (jejž neuvádí) obrátí mysl k Bohu. Pak by závěrečné čtyři verše znamenaly toto:

Básník se táže pána, to jest Boha, zda On, Bůh, poznává jeho, básníka, zda on, básník, je ještě on básník.

A ještě jedna možnost: Básník se na svou současnou totožnost vyptává kolemjdoucího muže, zřejmě náhodného chodce, určitě někoho, s nímž není důvěrně znám. Proto jej oslovuje pane. - To vypadá dost pravděpodobně, stejně jako to, že se básník táže jen tak, z jakéhosi snad jen v tom okamžiku zjevného a možná nepojmenovatelného důvodu, jenž vzápětí pomíjí.

Jistě by tu však byly i další možnosti.

Profesor Voborník v předmluvě ke své *Metodice básnických výkladů* praví, že "nemůžeme-li do básně vniknouti, je to příčina buď v naší necvičenosti, nesoudnosti a nedostatku potřebných vědomostí, aneb v básni samé, nebo také v nepříznivém poměru nás jakožto členů jisté společnosti k básníkovi".

BRZY NASHLEDANOU

Končí 38. ročník Wolkrova Prostějova, dozněly poslední verše a věty, růže pomalu odkvétají, ale pták Poeták zpívá dál.

Již za týden ho potkáme nedaleko zámku Humprecht. Bude zpívat se studenty filozofických a pedagogických fakult. V rámci letošního ročníku Šrámkovy Sobotky se v Dílně uměleckého přednesu budou recitátoři připravovat na Večer fakult, který se bude konat 6. července, což skýtá mnoho příležitostí seznámit se se zajímavou literaturou a vyslechnout podnětné přednášky, uvidět další, nová představení a vůbec, zahájit příjemně prázdniny.

S finalisty právě končícího ročníku Wolkrova Prostějova se setkáme letos v listopadu. Měsíc padavého listí je i měsícem Moravského festivalu poezie ve Valašském Meziříčí. Nu a než napadne první snůh, začnou se recitátoři ohlížet už po textech, kterými potěší ptáka Poetáka na 39. Wolkrově Prostějově..

Na shledanou se těší

Jana Štefánková

Vystoupení plzeňského souboru ESPRIT drží jeden primát: redakci se nepodařilo sehnat nikoho, kdo by byl ochoten o inscenaci experimentální tragikomedie Alžběta Bam napsat alespoň několik slov. Svou roli jistě sehrála všeobecně malá znalost autora, sovětského básníka Daniila Charmse, který je sice dnes označován za praotce moderní evropské absurdní literatury, nicméně u nás byla jeho existence po desetiletí úspěšně utajována. Je velkou zásluhou Espritu, že pro mnohé účastníky WP Charmse objevil. Text, který pro inscenaci z překladu Václava Daňka upravila režisérka Alena Dvořáková, je nesnadný a náročný. Plzeňští se ujali úlohy průkopníků se všemi riziky, a pozorné hlediště jejich práci ocenilo. Jako poděkování i připomenutí otiskujeme alespoň fotografii z inscenace, tu největší, jakou jsme měli k dispozici.

- jsu -

Divadelní soubor GESTO Bratislava

Švantner - Babiak: Vlkolak

Nebyla jsem ten pravý divák

Zahraničního hosta letošního WP, divadelní soubor GESTO z Bratislavy, jsme očekávali s napětím o to větším, že ještě v pátek dopoledne se o nich nevědělo, zda přijedou. Očekávání byli totiž v Prostějově už ve čtvrtek. Pak se vše vyjasnilo a my jsme zasedli na jevišti divadla.

Představení, které pracovalo pouze s reprodukováným slovem (Vlkolak Františka Švantnera), zvolilo za svůj hlavní vyjadřovací prostředek pohyb. Tento typ divadla, pěstovaný např. v Rusku a v Polsku, se u nás vyskytuje jen zřídka, jako by tu nenalézal dosti živné půdy ani mezi divadelníky, ani mezi publikem. Zajdeme sice na vystoupení nějakého zajímavého hosta, ať už to bylo ruské Děrevo, nebo japonský mim a tanečník Tanaka, ale nevím, kolik z nás právě v těchto představeních nalézá "divadlo svého srdce".

Sleduji Slováky a jejich pohybové kreace na železné posteli i na podlaze pokryté červenou plachtou. Hrají s velkým fyzickým nasazením, jsou zaujatí, soustředění, sehraní. Jenomže - ouha! - slovo z reproduktoru se mi nespojuje s fyzickou akcí, kterou sleduji. Nerozumím dění, na které se dívám, a co horšího, v mém vnímání dochází v jakési nepozorované chvíli k obratu: od hledání souvislostí přecházím k jednotlivostem a detailům. Začínám si připadat tak trochu jako Tolstého Nataša Rostovová, která přijela poprvé do divadla.

Podivuji se, jak se čtyři docela urostlí muži vměstnali pod postel, zpod které se posléze k všeobecnému podivení vysoukali.

Napadá mě, že ti hoši s černými punčochami přes obličej asi už absolvovali základní vojenskou službu, protože předvedli vzorné plížení.

Lituji aktéry, jak se musí lopotit s bleděmodrou plachtou, která se jim v půli nešťastně překřížila, takže se teď pod ní všichni nevejdou.

Velitelské gesto, kterým herci stereotypně dávají pokyn, aby z provaziště spustili rozbité zrcadlo v rámu a pušku (která do konce inscenace nevystřelí)

připomíná mi stále více sochu Makovského Rudoarmějce na pomníku v Brně na Moravském náměstí.

S lítostí hledím na nohy té hezké křehké slečny, protože na nich má do hloubky otištěnou strukturu drátěnky z postele.

Užasle zírám, jak do prostředí vysoké stylizace přináší herečka kbelík s vodou, mýdlo a "froťák" a realisticky s nimi pracuje.

Cítím znechucení nad tím, když se nám ukáže, co všechno znásilněná dívčina uřízla svým trýznitelům pod již zmíněnou plachtou...

Ne, nebyla jsem ten pravý divák. Mohu toho litovat, ale jinak proti svým zážitkům a pocitům nemohu dělat nic.

-jsu-

Slovenský soubor Gesto přivezl na letošní WP velmi ambiciózní inscenaci vzniklou na základě textu Františka Švantnera. Přiznám se, že tuto předlohu neznám a obávám se, že jsem nebyl s touto neznalostí výchozího textu v publiku osamělý. Na druhou stranu znalost předlohy není a nemůže být povinným předpokladem pro pochopení divadelního představení. Jistě je možné ocenit sugestivní hudbu, ukázněnost pohybové složky, množství významuplných náznaků a asociací, pokusy o ritualizované divadlo. Jistě, můžeme mluvit o kořenech, folklóru, kabale, křesťanství, Vergiliovi, uhlárovské dekompozici a mnohém dalším, ale budeme-li o tom chtít mluvit, nebude to tím, že nás k tomu inspirovala a vyprovokovala samotná inscenace (a patrně bylo jejím cílem něco zcela jiného), ale bude to výraz jakési divácké opuštěnosti, tonutí a propadání se do chladné a suché analýzy.

Smysl a směr "Vlkodlaka" však měl být patrně v emoci. Ta se ovšem díky nemožnosti vstoupit do téměř hermeneuticky uzavřeného a izolovaného světa inscenace nedostavila. Škoda.

-fou-

Ptáte se, jak upéct divadelní dort, aby zaručeně nebyl k jídlu? Recept s praktickou ukázkou dodal bratislavský soubor GESTO. To se jednoduše do hrnce vrazí něco samoučelného fyzického a erotického dusna s plížením a plazením vpřed a řádně se podlévá harašením scénické hudby. K tomu se postupně přisypává originalita v každém okamžiku a hlavně za každou cenu. Čím víc se do hrnce vejde nesrozumitelných metafor, tím lépe. Pak se to šoupne do trouby, zapeče a nakonec se to ještě posype troškou sebezahleděnosti. V kontextu celého festivalu opravdu nestravitelné a úplně zbytečné GESTO.

- jah -

Poezie v knížce, čtené pouze očima, zasahuje jen část člověka. Teprve poezie, která vstoupila do prostoru a stala se živým hlasem, je něčím skutečným, působí silou, která zasahuje lidské bytosti celé a do hlubin. Spojuje přednášeče s auditóriem společnými zážitky, sbližuje v prožitku společného osudu, humanizuje svět, pomáhá žít.

Jan Kopecký, divadelní vědec

Napsali o recitaci a recitátorech

V minulém i tomto čísle Zpravodajníku jsme uvedli citáty umělců z různých oblastí tvorby, ve kterých vyjadřují svůj vztah k recitaci a k uměleckému přednesu. Čerpali jsme je z brožury Slovo tělem učiněné, kterou připravili Vladimír Justl a Jiří Kutina k Poděbradským dnům poezie 1993 a vydala jej Společnost přátel kultury slova.

Na letošním WP se objevila jiná brožura. Její autorka doc. Jiřina Hůrková ji nazvala Tvar slova v přednesu a vydal ji IPOS ARTAMA Praha ve spolupráci s Kulturním klubem DUHA v Prostějově. Kromě konkrétních rad, rozborů a popisů etap práce se zvoleným textem přináší i nevelký seznam použité literatury, ve které mohou zájemci nalézt odpovědi na otázky, které před nimi vyvstanou v průběhu práce nad textem.

Začali jsme citáty, citátem i skončíme. Doc. Hůrková uvádí v závěru svých kapitol výrok Radovana Lukavského o výběru a interpretaci přednesových textů, který je určen zejména mladým přednášečům: *"Jestli tedy při výběru básnických textů nelze při vši přirozené chuti pominout ani určité povinnosti, pak ani při jejich interpretaci nestačí recitátor s pouhou chutí, s živelným přístupem, protože intuice je jistě to nejlepší, co může umělce vést, ale také to nejméně jisté, co může kdykoli selhat. A pak má interpret i přirozenou povinnost znát zákony svého umění, ovládnout své výrazové prostředky a samozřejmě porozumět básni. Jenomže nestačí, jak se leckdy má za to, tlumočit jen myšlenku a obsah, je třeba uvědomit si a tlumočit i formu básně, která nepochybně k plné její existenci patří. Je tedy povinností profesionálního recitátora znát všechno potřebné i o věcech básnických."*

I když nejsme recitátory profesionálními, Lukavského slova se vztahují stejnou měrou i na nás. Ostatně, pojmy "profesionální" a "amatérský" recitátor se v posledních letech pořádně promíchaly...

- jsu -

OMLUVA ZA PODĚKOVÁNÍ

Milá Jitko Slavičková,
omlouvám se, že jsem Vás v 2. čísle Zpravodajníku přejmenoval. Odvolávám a slibuji, že už to víckrát neudělám. Jinak všechno platí - Vaše obrázky i plakát jsou bezva.

S obdivem a úctou

Jan Dolák

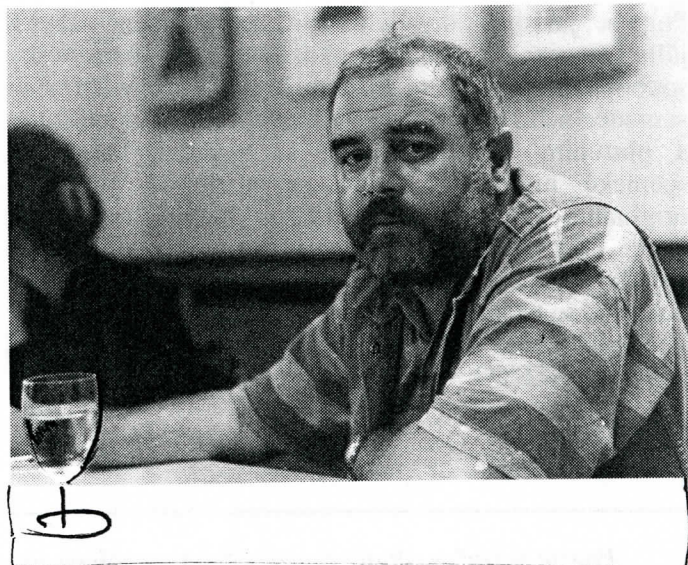
DESET MINUT S MILOŠEM MARŠÁLKEM

Jako řada jiných, i ty ses vlastně k divadlu dostal skrze poezii. Vzpomeneš si ještě na začátky před třiceti lety?

Jako většinu mladých lidí, i mne poezie zaujala v letech gymnazijních studií. V té době jsem si kupoval snad polovinu produkce poezie, která tehdy vycházela. Snad nejvíc mě oslovovali Nezval, Rimbaud a Li-Po, o něco později pak už vlastně vrstevníci jako Šrut nebo Wernisch. Začal jsem psát i sám, to se člověku asi nevyhne. Po maturitě na kyjovském gymplu jsem přišel do Brna na knihovnickou nástavbu. Kromě knížek jsem začal kupovat taky noviny a časopisy - Plamen, Literární noviny, Host do domu. V nich jsem četával o brněnském souboru poezie, divadlu "X". Shodou šťastných okolností jsem se brzy ocitl v okruhu lidí z tohoto divadla. Byla to strašně zajímavá a pěkná doba, pro mě v mnohém nová a neuvěřitelná. Byl jsem mladý, kolem pěkné holky, vysedávalo se ve vinárnách, což jsem do té doby neznal. Po příchodu do "iksky" se mi samozřejmě hodily recitátorské zkušenosti ze středoškolských let. Nebyl jsem ale žádná hvězda, v soutěžích jsem to dotáhl nejdál do krajského kola. Zato mám nehynoucí vzpomínku na to, jak mě kdesi porotoval, tehdy jinak odstavený, Ivan Sviták.

Prošel jsi divadlem "X", kde jsi získal první větší herecké zkušenosti. Kdy došlo k tomu zlomu, který tě přivedl od divadla poezie k divadlu jiného typu?

Ten zlom nastal prakticky už v "iksce". V divadle působil tehdy už soubor druhé či třetí generace. Pryč už byli spoluzakladatel Radim Vašínský a Jiří Štědroň, ale byli tam například Marie Durnová, Pavel Zatloukal a Saša Gasnářková. Postupně docházelo ke změně orientace od čistě poetického divadla k řekněme více dramatickému pojetí. Vznikla třeba parodie na červenou knihovnu Květinka Marta nebo adaptace

Bradburyho 51° Fahrenheita. Už v "iksce" jsem se poprvé setkal s Arnoštem Goldflamem, což později vyústilo v naši spolupráci v Hanáckém divadle. I tam se pak, zejména zpočátku, objevovaly poetické texty. Myslím, že jsem za ta léta v HaDivadle vlastně nikdy poezii neopustil.

V Prostějově jsi působil v Hanáckém divadle, pamatuješ spoustu ročníků WP, bydlíš tady. Co tě napadá, když se dnes ohlídeš zpátky?

Samozřejmě, že se nemůžu ubránit určité nostalgii. Dnes mi to připadá tak nějak chudší, než když jsem sem jezdil jako mladý. To ale může být tím, že mladý člověk vnímá všechno mnohem citlivěji a má tak zážitků víc. Celková atmosféra už zkrátka není tak euforická jako dřív, všechno je mnohem civilnější, možná i přirozenější.

Společně s kolegy Rychlíkem a Černouškem budeš v sobotu večer celý festival uzavírat. HaDivadlo se vrací na místo činu...

Inspirativní představení HaDivadla bývala v minulosti občas zlatým hřebem WP, pokud to můžu takhle neskromně říct. Ta doba ale minula a letos budeme vlastně jenom takovým doplňkem závěrečného večerního programu. Navíc, shodou okolností, Břeťa Rychlík nemůže přijet, takže to budeme dělat jen s Milošem Černouškem. Jsou to vlastně fragmenty z představení z roku 1989, které ovšem tehdy mělo jen pár repríz. Teď jsme využili nabídky organizátorů WP a rádi se k tomuto pořadu vracíme. Pro mě osobně to ovšem navozuje poněkud překerní situaci. V době, kdy jsem představení přislíbil, jsem ještě nevěděl, že budu také v porotě. Doufám, že členové mnou hodnocených souborů budou ke mně shovívaví.

Za rozhovor děkuje Jan Horák

PRVNÍ DVĚ HODINY NOVÉHO DNE

Na radnici odtloukla půlnoc, začíná pátek, předposlední den WP. Redakce Zpravodajníku, řečeno omšelým klišé, pulzuje životem. Je nás pět a kmitáme, jen se z nás kouří. Dopisujeme poslední poznámky o večerních představeních, texty putují jeden po druhém do počítače, mezi pojídáním slaných tyčinek, které nám tu jakási dobrá duše poskytla, abychom hlady nezašli, korigujeme vysázené články. Střídavě upadáme do eufórie a do deprese, odhadujeme, jestli se nám podaří naplnit prázdné stránky 2. čísla, které na nás civí, zdá se nám, že škodolibě, ze stolu, posetého výstřižky, fotografiemi, hrnky od kávy a tubami lepidla. Občas zlobí počítač, zřejmě pohoršen našim neumělým zacházením, a minuty letí jako o závod.

V sále skončilo hodnocení divadel poezie, vysílení porotci, kteří se tentokrát pro své názory ocitli téměř na pranyři spokojených diváků, se přicházejí omluvit, že "nic nedodali". Okamžitě využíváme své momentálně výhodné pozice a zahrnujeme je požadavky pro číslo třetí a poslední. Jak to dopadlo, posoudíte sami.

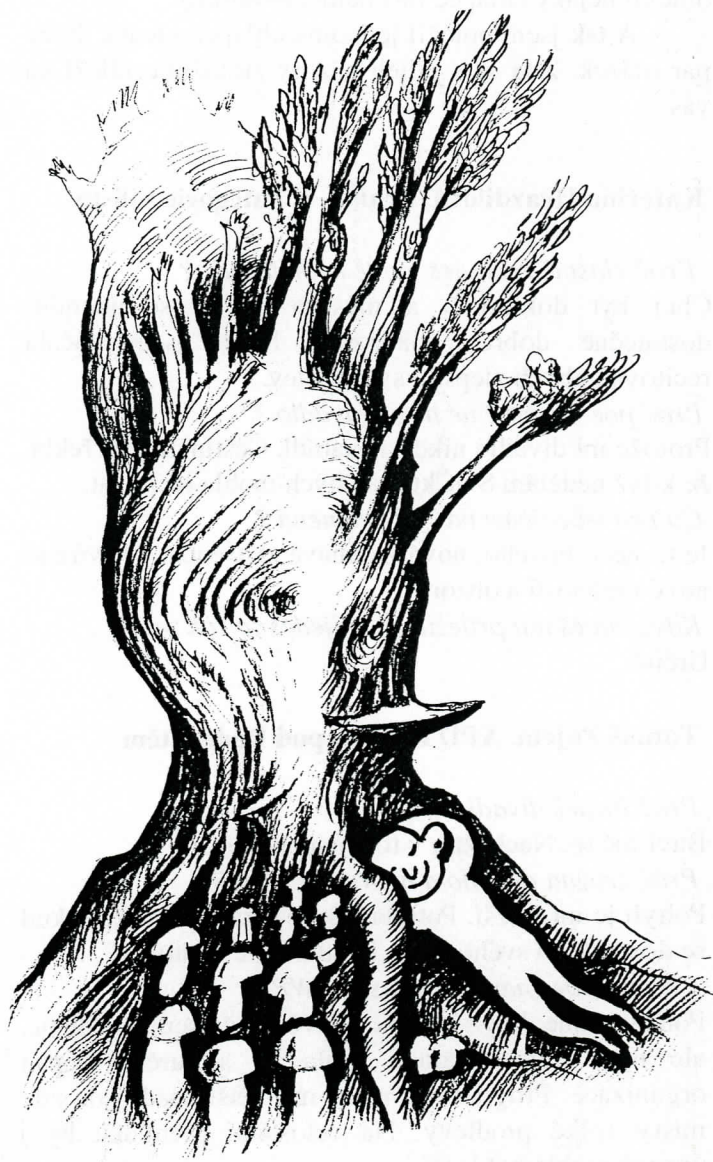
Na radnici odbili jedenkrát. Uplynula první hodina, papírů na stole přibýlo a zlovlně se směšují do skupin, které vůbec nesouhlasí s našimi představami. V klubu ještě posedávají poslední vytrvalci, my si zaléváme posledního turka. Prázdné stránky "špíglu" se pomalu zaplňují, články jsou samozřejmě zásadně buď kratší nebo delší, než bychom potřebovali k naplnění našich grafických předpokladů a plánů. V těchto minutách není už nejpoužívanějším výrobním nástrojem tužka a počítač, nýbrž nůžky a lepidlo. Když dojdeme - nebo přesněji doklopýtáme - k poslední straně, máme přinejmenším stejně vítězný pocit, jako měl Napoleon po vyhrané bitvě u Slavkova. Jedna etapa končí, druhá začíná.

Kopírka tiše přede a nás nad prvními hotovými stránkami přepadají pochyby, které musely přijít. Podařilo se nám postihnout dění na festivalu? Co nám v časopise ještě schází? Bude to pro naše čtenáře aspoň trochu zajímavé? A co vůbec dáme do příštího čísla, když jsme všechny zásoby rukopisů použili do posledního písmenka?

I flamendři mezi našimi zítřejšími čtenáři asi už klidně spali. Čekal je pátek, den třetí a předposlední na

WP, a s ním nové zážitky, vítězství, porážky, nové dojmy z festivalu i z Wolkrova města, na jehož radniční věži právě odbily dvě hodiny nad ránem.

- jsu -

Byli na WP poprvé aneb Kdo je lepší

Při soutěži finalistů jsem se o přestávce proplétal mezi recitátory - diváky a diváky - recitátory. Někteří dopilovávali poslední chybičky svého přednesu, naslouchali zkušeným a doučovali se trémou zapomenutá slova, jiní (a těch bylo více) pokuřovali a debatovali jak nad výkony soutěžících, tak nad výroky poroty.

Jak se tak rozhlížím, vzpomínám si na slova mé češtinářky ze základní školy, která nám neustále opakovala, že dívky jsou romantické a poetické duše, a že chlapi by radši měli spravovat motorky. Dav, kterým jsem se prodíral, totiž přesně naplňoval její slova - většinu totiž tvořily dívky, jen tu a tam se objevil nějaký chlapec (asi neměl motorku).

A tak jsem položil jednomu chlapci a jedné dívce pár otázek. Zda se s jejich názory ztotožníte záleží na vás.

Kateřina Hrazdilová, Praha - I. kategorie sólistů

Proč vlastně recituješ, co tě k tomu vede ?

Chci být doktorkou a myslím si, že se neumím dostatečně dobře vyjadřovat. Proto jsem začala recitovat, abych zlepšila svůj projev.

Proč poezie, proč ne třeba divadlo ?

Protože mi divadlo nikdo nenabídl. Češtinářka mi řekla, že když nedělám SOČku, tak bych mohla recitovat.

Co pro tebe účast na WP znamená ?

Je to něco nového, nová zajímavá zkušenost. Otevírá to nové možnosti a obzory.

Když budeš mít příležitost, přijedeš za rok zas ?

Určitě.

Tomáš Pojeta, APD Rožnov pod Radhoštěm

Proč hraješ divadlo ?

Baví mě to. Nacházím v tom uspokojení.

Proč zrovna divadlo a ne třeba poezie ?

Pohyb je mi bližší. Potřebuji k realizaci prostor. Pokud se dostanu do svého nitra, budu klidně recitovat.

Co pro tebe znamená účast na WP ?

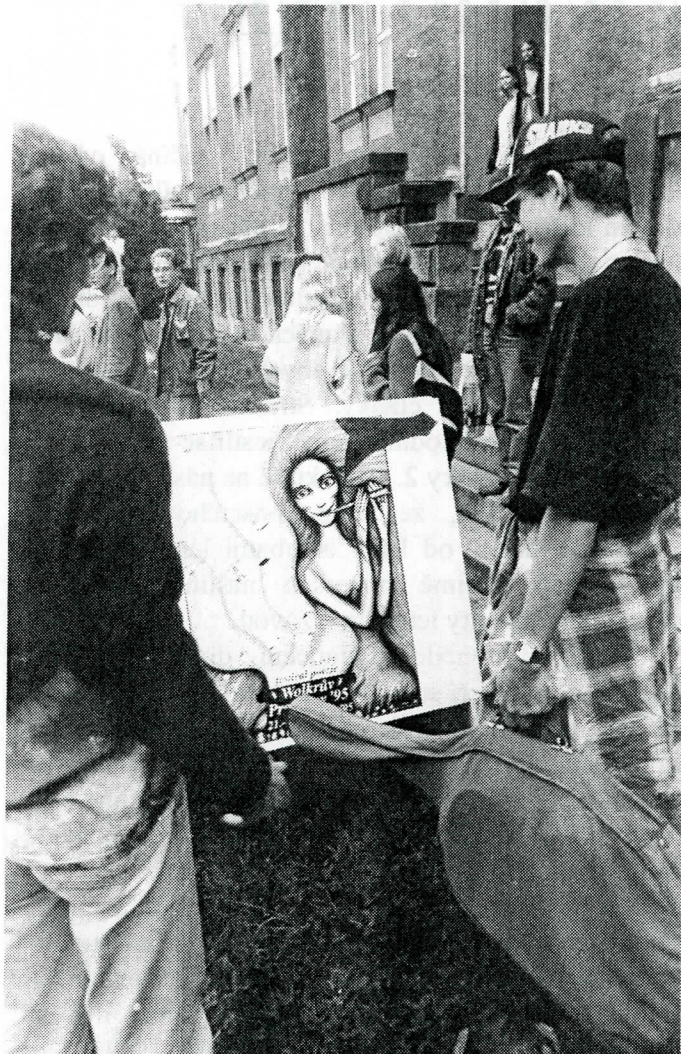
Potěšilo mne, když jsem se dozvěděl, že sem pojedeme, ale nyní jsem zklamán. Dala by se určitě zlepšit organizace. Program by mohl mít větší spád, jsou zde místy velké prodlevy. Na celostátní přehlídku by i úroveň mohla být lepší.

Přijedeš příští rok zase ?

Určitě. Už proto, abych viděl, jestli se oproti letošku něco zlepšilo.

Děkuji za rozhovor.

-tir-

Ač jsem z těch, kdo si poezii raději čtou než poslouchají, myslím si, že přednes jim může dodat zvláštní divadelnost, dále napínavost, plynoucí z pohledu někoho jiného, tedy z momentu překvapení. A koneckonců někdy je nutné, aby poezie nebo próza prostě zazněly nahlas. Už proto nesmí umění rapsodů - jednoho z nejstarších - zaniknout.

Jan Klusák, hudební skladatel

POTĚŠILO MĚ ZAUJETÍ MLADÝCH

Paní Lenka Fišerová vedla na letošním ročníku Wolkrova Prostějova hlasové a pohybové rozcvičky. Je na WP poprvé, a tak jsme jí položili několik otázek.

Dnes jsem Vás viděl sledovat finále recitátorů sólistů. Dokázala byste jako recitátorka zhodnotit úroveň ?

I.kategorie na mě udělala velký dojem, protože všichni účinkující věděli co sdělují a sdělovali to. Nesdělovali jen slova, ale také svůj osobní vztah k textu. Je mi ale líto, že ti velice sugestivní recitátoři mají poměrně závažné artikulační vady. Chtěla bych jim touto cestou doporučit, aby na sobě pracovali. Byla by velká škoda, kdyby se těchto odstranitelných vad nezbavili.

Myslíte si, že porota měla těžké rozhodování, nebo byly rozdíly mezi účinkujícími velké.

Porota měla velmi těžkou pozici. Zejména u I.kategorie, která byla velmi vyrovnaná. Já sama jsem byla členkou poroty II.kategorie a řekla bych, že přednesy u ní byly méně výrazné.

Jak se Vám líbí Wolkrova Prostějov ?

Hlavně mě potěšilo to, jak se mladí lidé věnují poezii a sdělují svůj vztah k životu. Jsem ráda, že tolik mladých lidí tráví čas i jinak než s walkmanem na uších, u televize atd. Chtěla bych ještě zdůraznit, že mě potěšil smysl pro humor, se kterým jsem se zde setkávala a musím se přiznat, že jsem se často srdečně zasmála. Z Prostějova budu odjíždět plná dojmů a s pěknými vzpomínkami.

Děkuji za rozhovor.

-tol-

PROGRAM ZATÍM BEZ ZÁRUKY

Třicátý osmý ročník Wolkrova Prostějova ještě neskončil a již se připravují šesté Prostějovské dny poezie. Letos proběhnou od 15. do 20. října. O tom, jaké lahůdky tentokrát nabídnou, jsme si povídali s Janou Zikmundovou, která je společně s dr. Vladimírem Justlem dramaturgicky připravuje.

"Na podzim bychom v Prostějově rádi přivítali naše milé Dejvické divadlo z Prahy s představením Sestra úzkost. Pozvat chceme skupinu herců z ostravského divadla s jejich literárním kabaretem Taková o(s)trava krve, které režíroval Radovan Lipus. Přijet by měli i studenti III. ročníku DAMU s pásmem Malých recenzí Jana Skácela a jeho veršů, které zhudebnil Jiří Šlupka Svěrák.

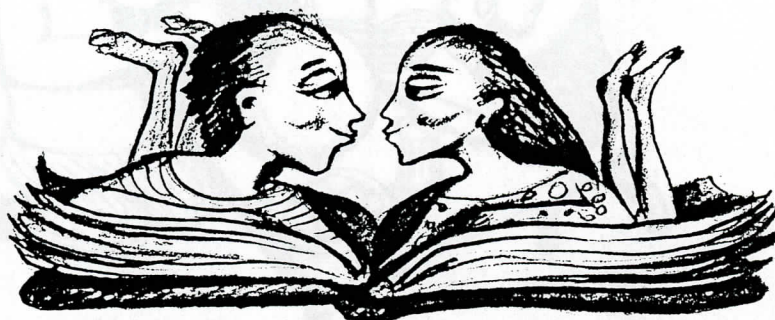
Hostem PDP bude zřejmě i prostějovský rodák Sergej Machonin, který by zde měl besedovat o své nedávno vydané knize Příběh se závorkami. Ukázky z knihy bude číst Milena Dvorská a besedy by se měla zúčastnit i Jitka Uhdeová z brněnského nakladatelství Atlantis.

Krátce před svým odjezdem na stipendijní studium do Francie se v Prostějově představí čerstvý absolvent DAMU a skvělý šansonier Luděk Kanda spolu se zpěvačkou Martinou Deliřovou a klavíristou Jiřím Pazourem, který mimochodem v našem divadle před týdnem koncertoval.

Pořadem z rozhlasových nahrávek bychom chtěli připomenout i dlouholetou účastnici a návštěvnici Wolkrových Prostějovů, skvělou recitátorku Julii Charvátovou. Vzpomínku si určitě zaslouží i další výrazná osobnost Rudolf Závodný, kterému nedávno krátce po jeho smrti vyšla sbírka básní. Jeho verše by zde měl recitovat Rudolf Kvíz a Jaroslava Adamová.

Ihned po zhlédnutí včerejšího představení ZUŠ Hradec Králové jsme se rozhodli zařadit do programu PDP i jejich opravdu zdařilou adaptaci úryvku z Poláckovy knihy Bylo nás pět."

-sl-

VÝSLEDKY DIVÁCKÉ ANKETY

Systém hodnocení: výborné 3 body
dobré 2 body
průměrné 1 bod
očekával jsem... 0 bodů

NÁZEV SOUBORU A PŘEDSTAVENÍ	VYNIKAJÍCÍ	DOBŘE	PRŮMĚRNÉ	OČEKÁVAL JSEM NĚCO JINÉHO	POČET BODŮ	PRŮMĚR	POŘADÍ
ZUŠ Na Střezině Hradec Králové Napadlo hodně sněhu	96	15	3	0	321	2,84	1.
Divadlo poezie Mladá Boleslav Jiří Žáček : Prákoviny	70	36	15	4	297	2,38	2.
ŠVAM and SPOLK ZUŠ "Žerotín" Olomouc TYGR? JA, AHA.	51	32	8	4	225	2,36	3.
REGINA BŘECLAV Mínótauros	53	49	6	5	263	2,33	4.
KAPKA PLZEŇ Viktor Dyk: Krysař	36	42	8	2	200	2,27	5.
ESPRIT n. p. d. PLZEŇ Daniil Charms: Alžběta Bam	42	53	18	11	250	2,02	6.
Amatérské poetické divadlo Rožnov pod Radhoštěm Jiří Orten: Blahoslavení tiší	14	26	19	21	113	1,41	7.
ZUŠ Uherské Hradiště Milan Nápravník: Všichni tři se třesou radostí	15	35	33	20	148	1,37	8.
TERCIE A (alias Hnus and Flus Company) Oldřich Wenzl: Slepé děti	1	24	40	12	91	1,18	9.
Divadelní soubor GESTO Bratislava Švantner - Babiak: Vlkodlak	3	5	7	46	26	0,43	10.

VÝSLEDKY SOUTĚŽE RECITÁTORŮ SÓLISTŮ

I. kategorie

TITUL LAUREÁTA

Monika Kováčová

Zdeněk Tesař

Jakub Doubrava

ČESTNÉ UZNÁNÍ

Karolína Rottová

*za osobitý přednes básně Logický text molekulární
od Josefa Hiršala a Bohumily Grögerové*

Pavel Nepustil

za interpretaci prózy Ivana Vyskočila - Výslech

II. kategorie

TITUL LAUREÁTA

Kamila Drtilová

III. kategorie

TITUL LAUREÁTA

Jana Holečková

Jan Anderle

ČESTNÉ UZNÁNÍ

Zdeněk Vrága

*za interpretaci básně
Paula-Eerika Rumma/Vladimíra Macury - Jako*

DIVADLA POEZIE

ČESTNÉ UZNÁNÍ

ZUŠ NA STŘEZINĚ Hradec Králové

*za inspirativní výkon s doporučením vystoupení
na Hvězdoslavově Kubíně*

ČESTNÉ UZNÁNÍ

ŠVAM and SPOLK ZUŠ "Žerotín" Olomouc

*za inspirativní výkon s doporučením na vystoupení
na žatvě divadelních aktivit Jiráskův Hronov 1995*

3. ZPRÁVODAJNÍK 38. FESTIVALU POEZIE WOLKRŮV PROSTĚJOV '95

Na vydání spolupracovali Dr. Jaroslava Suchomelová, Lenka Sehnalová, Jan Horák, Tomáš Iránek, Tomáš Láhner a Dana Pavlíková.
Fotografie Bob Pacholík. Ilustrace Jitka Slavíčková. Type - computer graphic. Xerokopie. © Kulturní klub DUHA 1995